

[Vagn Bro.]

des som med hensyn til boligen og med hensyn til breve, idet mange kan benytte den pågældende telefon; det er vi ikke herrer over.

Det er disse ting, der gør, at jeg gentager, at vi er rede til en fordomsfri behandling af lovforslaget, men på den anden side også en behandling, der nøje undersøger alle sider af problemet.

Thestrup: Dette lovforslags umiddelbare foranledning er, som det fremgår af bemærkningerne og den højttærede justitsministers fremsættelse, den, at den nye grundlov foruden bestemmelse om værn for borgerne mod krænkelse af boligen tillige i modsætning til tidligere indeholder bestemmelse om værn for borgerne mod brud på post-, telegraf- og telefonhemmeligheden, nemlig det værn, at et brud på disse rettigheder kun kan ske efter retskendelse, eller hvor en lov hjemler en særegen undtagelse.

For post- og telegrafhemmelighedens vedkommende findes en sådan særlig lovbestemmelse i retsplejelovens § 750. For telefonhemmelighedens vedkommende foreligger lov af 11. maj 1897 om telegrafer og telefoner, der pålægger de under statstjenesten hørende tjenestemænd at hemmeligholde telefonsamtaler og oplysning om sådanne overfor alle uvedkommende. Det må efter analogien af retsplejelovens § 750 og den pågældende grundlovsbestemmelse være naturligt at tillade ved retskendelse at bryde denne hemmeligholdelsespligt efter samme regler som for post- og telegrafhemmeligheden. Det er også det, der er sket, men jeg forstår det således, at man er gået et skridt videre, ja, man kan sige et langt skridt videre, idet man har tilladt politiet aflytning og indhentning af oplysninger uden retskendelse efter reglerne i den instruks, der er aftrykt som bilag til lovforslaget, og hvis afsnit III, nr. 3, indeholder meget vidtgående bestemmelser.

Den moderne stat, velfærdsstaten, der skulle være som en moder for sine børn, statsborgerne, har desværre tilbøjelighed til at blive en tyrannisk moder. Hun vil helst disponere over hver øre, som hendes børn tjener, og vil altid kontrollere alt, hvad de siger og tænker, men det er ikke grundlovens mening. Den indeholder en lang

række bestemmelser, der netop tilsigter at værne borgernes frihed. På flere punkter har den nye grundlov udvidet og styrket disse frihedsrettigheder, og her har vi netop et tilfælde, hvor dette er sket, idet reglen om boligens ukrænkelighed er udvidet til også at omfatte post-, telegraf- og telefonhemmeligheden. Det må derfor efter min opfattelse være vor opgave, når vi skal behandle dette lovforslag, at føre grundlovsbestemmelsen om ukrænkeligheden ud i livet netop i den hensigt, hvori den er givet. I hvilken hensigt er da denne bestemmelse i grundloven givet? Ja, det fremgår klart af grundlovsbestemmelsens ordlyd, hvori der næsten som et program i paragraffens begyndelse står: „Boligen er ukrænkelig“, d. v. s. at der gives ethvert menneske et område, der principielt ikke må krænkes af statsmagten, og til dette område er det, at post-, telegraf- og telefonhemmeligheden nu er henført. Hovedreglen er derfor også for post-, telegraf- og telefonhemmeligheden ukrænkelighed.

Nu indeholder grundlovsbestemmelsen to undtagelser fra hovedreglen, nemlig for det første, hvor der foreligger en lovhjemmel for særegne undtagelser, og dernæst, hvor der foreligger en retskendelse, og det er behandlingen af disse undtagelser, vi særlig skal beskæftige os med, for så vidt telefonhemmeligheden angår. I hvor vid udstrækning må disse undtagelsesbestemmelser anvendes? Det er klart, at en altfor vidtstrakt brug deraf vil gøre grundlovens regel om ukrænkelighed illusorisk. Det er min opfattelse, at disse undtagelser må ses ud fra samme princip som hovedbestemmelsen, nemlig de pågældende rettigheders ukrænkelighed, og det vil derfor for det første sige, at anvendelsen af undtagelsesbestemmelserne ikke må medføre en væsentlig indskrænkning i hovedreglen, og at deres begrundelse ikke må stride mod de grunde, hvorudfra hovedreglen er givet. Jeg må sige, at lovforslaget ret godt opfylder disse krav.

Vi skal ikke ind på lovforslagets enkeltheder her ved første behandling eller gennemgå de enkelte bestemmelser, men der er et par ting af mere principiel karakter, jeg gerne vil nævne. Såvidt jeg kan se, følger bestemmelserne om, i hvilke tilfælde retskendelser for brud på telefonhemmelig-